

บทที่ 3

วิธีการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) โดยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการศึกษาความสัมพันธ์ของพฤติกรรมเริ่มต้นด้วยตนเอง บุคลิกภาพเชิงรุก ความมานะพยายาม การยึดมั่นต่อเป้าหมายและความริเริ่มด้วยตนเองของพนักงานขายยา

ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ พนักงานขายยาหรือผู้แทนยาจากบริษัท จำหน่ายยา 9 แห่ง จำนวน 402 คน (ข้อมูล ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2551) ได้แก่

บริษัท	A	B	C	D	E	F	G	H	I	รวม
N (คน)	100	45	50	50	40	10	40	20	47	402

ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย

ตัวแปรอิสระ ได้แก่

1. ปัจจัยส่วนบุคคล
2. พฤติกรรมเริ่มต้นด้วยตนเอง
3. บุคลิกภาพเชิงรุก
4. ความมานะพยายาม
5. การยึดมั่นต่อเป้าหมาย

ตัวแปรตาม ได้แก่

1. ความริเริ่มด้วยตนเอง

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ใช้แบบวัด เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล รวบรวมเอกสารและศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้อง แล้วนำมาสร้างเป็นข้อคำถามขึ้น โดยมีรายละเอียดดังนี้

ส่วนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลส่วนบุคคลของกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ เพศ อายุ สถานภาพสมรส อายุงาน ระดับการศึกษา ตำแหน่งงาน และช่องทางจำหน่าย(หน่วยงานที่เสนอขาย) โดยให้ผู้ตอบแบบสอบถามทำเครื่องหมายหน้าข้อความตามความเป็นจริง

ส่วนที่ 2 เป็นแบบวัดพฤติกรรมเริ่มต้นด้วยตนเอง ซึ่งพัฒนาขึ้นจากแบบวัดแรงจูงใจภายในของออร์พินท์ ซูซม อัจฉรา สุขารมณ และวิลาสลักษณ์ ชั่ววัลลี (2542) และ Intrinsic Motivation Inventory (IMI) ตามแนวคิดของเดซีและไรอัน (Deci & Ryan, 2001) มีจำนวนข้อคำถามทั้งสิ้น 47 ข้อ แบ่งเป็น 5 ด้าน ซึ่งประกอบด้วย

1. ด้านความสนใจ-เพลิดเพลิน (Interest-Enjoyment) 6 ข้อ
2. ความต้องการมีศักยภาพ (need for competence) 11 ข้อ
3. ความต้องการเป็นตนเอง (need for autonomy) 8 ข้อ
4. ความต้องการความสัมพันธ์กับผู้อื่น (need for relatedness) 13 ข้อ
5. ความมุ่งมั่น (Effort) 9 ข้อ

ส่วนที่ 3 เป็นแบบวัดบุคลิกภาพเชิงรุก แปลและพัฒนาแบบวัด PPS (Proactive Personality) ตามแนวคิดของเบทแมนและแครนส์ (Bateman and Crant, 1993) แนวคิดของโควี (Covey, 1989) และแบบสอบถามของนุชนารถ อยุดี (2548) มีจำนวนทั้งสิ้น 26 ข้อ ลักษณะของแบบวัดเป็นมาตรวัดการประเมินค่าแบบลิเคิร์ต (Likert Scale)

ส่วนที่ 4 เป็นแบบวัดความมานะพยายาม พัฒนาจากแบบประเมินความสามารถในการเผชิญและฟันฝ่าอุปสรรคมิติที่ 4 ด้านความอดทน (Endurance) ตามแนวคิดของสตอลทซ์ (Stoltz, 1997) มีจำนวน 10 ข้อ ลักษณะเป็นข้อความสถานการณ์สมมติ

ส่วนที่ 5 เป็นแบบวัดการยึดมั่นต่อเป้าหมาย แปลและพัฒนาจากแบบวัดความยึดมั่นต่อเป้าหมายของฮอลเลนเบค วิลเลียมและไคลน์ (Hollenbeck, Williams and Klein, 1987) ตามแนวคิดของล็อกและลาธัม (Locke and Latham, 1990) มาเป็นแนวทางในการสร้างเครื่องมือในการวัด มีจำนวน 25 ข้อ

ส่วนที่ 6 เป็นแบบวัดความริเริ่มด้วยตนเอง แปลจากแบบวัด Situation Judgment Test for Personal Initiative : SJT-PI ของเบิดดาวและเฟรเซอ (Bledow and Frese, 2005)

ตามแนวคิดของเฟรเซอร์ โดยได้รับการอนุเคราะห์แบบสอบถามต้นฉบับที่เป็นภาษาอังกฤษและค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามจากต้นฉบับของ Bledow and Frese (2005) เองมีความเชื่อมั่น .73 จากนั้นผู้วิจัยได้นำมาแปลเป็นภาษาไทยและได้นำไปให้ผู้เชี่ยวชาญด้านภาษาอังกฤษเป็นผู้ตรวจสอบก่อนการนำไปใช้ มีจำนวน 12 ข้อ

ลักษณะของข้อคำถามในส่วนของ 2, 3, 4 และ 5 เป็นแบบวัดการประเมินค่าแบบลิเคิร์ต (Likert Scale) แบ่งเป็น 5 ระดับ ให้เลือกตามความรู้สึกของผู้ตอบดังนี้

ตารางที่ 3.1

เกณฑ์การให้คะแนนแบบสอวัดที่ใช้มาตรวัดการประเมินค่าแบบลิเคิร์ต

ระดับความคิดเห็น	ระดับคะแนน ข้อคำถามเชิงบวก	ระดับคะแนน ข้อคำถามเชิงลบ
เห็นด้วยอย่างยิ่ง	5	1
เห็นด้วย	4	2
ไม่แน่ใจ	3	3
ไม่เห็นด้วย	2	4
ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง	1	5

การแปลผลจากคะแนนมาตรวัด ทำโดยรวมคะแนนจากมาตรวัดทุกข้อเข้าด้วยกัน ถ้าผู้ตอบแบบสอบถามตอบแบบเป็นไปในเชิงบวกได้คะแนนรวมสูงหมายความว่า ผู้ตอบแบบสอบถามมีระดับความคิดเห็นในด้านนั้นสูง แต่ถ้าเป็นไปในทางลบ คะแนนรวมที่ได้ก็น่าหมายความว่า ผู้ตอบแบบสอบถามมีระดับความคิดเห็นในด้านนั้นต่ำ ในการพิจารณาระดับความคิดเห็น พิจารณาจากค่าคะแนนเฉลี่ย ซึ่งได้มาจากการนำคะแนนรวมของแบบสอบถามทุกข้อมาหารด้วยจำนวนข้อของแบบสอบถาม ในการวิจัยครั้งนี้ได้แบ่งระดับความคิดเห็นเป็น 5 ระดับและ 3 ระดับ ดังนี้

แบบสอบถามส่วนที่ 2, 3, 4 และ 5 สามารถสรุประดับคะแนนเฉลี่ยในแต่ละด้าน ดังนี้
คะแนนเฉลี่ย 4.50 – 5.00 หมายความว่า ผู้ตอบแบบสอบถามมีระดับความคิดเห็นใน
ด้านนั้นอยู่ในระดับสูง

คะแนนเฉลี่ย 3.50 – 4.49 หมายความว่า ผู้ตอบแบบสอบถามมีระดับความคิดเห็นใน
ด้านนั้นอยู่ในระดับค่อนข้างสูง

คะแนนเฉลี่ย 2.50 – 3.49 หมายความว่า ผู้ตอบแบบสอบถามมีระดับความคิดเห็นใน
ด้านนั้นอยู่ในระดับปานกลาง

คะแนนเฉลี่ย 1.50 – 2.49 หมายความว่า ผู้ตอบแบบสอบถามมีระดับความคิดเห็นใน
ด้านนั้นอยู่ในระดับค่อนข้างต่ำ

คะแนนเฉลี่ย 1.00 – 1.49 หมายความว่า ผู้ตอบแบบสอบถามมีระดับความคิดเห็นใน
ด้านนั้นอยู่ในระดับต่ำ

สำหรับการแปลผลคะแนนความริเริ่มด้วยตนเอง เป็นดังนี้

คะแนนเฉลี่ย 0.67 – 1.00 หมายความว่า ผู้ตอบแบบสอบถามมีระดับความริเริ่มด้วย
ตนเองอยู่ในระดับสูง

คะแนนเฉลี่ย - 0.34 – 0.66 หมายความว่า ผู้ตอบแบบสอบถามมีระดับความริเริ่มด้วย
ตนเองอยู่ในระดับปานกลาง

คะแนนเฉลี่ย -1.00 – -0.33 หมายความว่า ผู้ตอบแบบสอบถามมีระดับความริเริ่ม
ด้วยตนเองอยู่ในระดับต่ำ

แนวทางในการสร้างและพัฒนาแบบสอบถามและแบบวัดให้มีคุณภาพ

ผู้วิจัยได้ศึกษาและรวบรวมข้อมูลจากเอกสารและผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเพื่อนำมาใช้
เป็นแนวทางในการพัฒนาแบบสอบถามให้มีคุณภาพ ดังนี้

1. นำแบบวัดพฤติกรรมเริ่มต้นด้วยตนเอง บุคลิกภาพเชิงรุก ความมานะพยายาม
และการยึดมั่นต่อเป้าหมายที่ได้มา ให้ผู้เชี่ยวชาญและนักศึกษาระดับปริญญาโทสาขาจิตวิทยา
อุตสาหกรรมและองค์การจำนวน 15 คน เป็นผู้พิจารณาข้อคำถามแต่ละข้อว่ามีความสอดคล้อง
หรือไม่สอดคล้องอย่างไร แล้วนำไปหาอัตราส่วนความเที่ยงตรงตามเนื้อหา (Content Validity

ratio) ตามสูตรของลอร์ซี (Lawshe, 1975, p.563-575) แล้วนำค่าที่ได้มาเปรียบเทียบกับตารางลอร์ซี โดยระบุว่า หากมีผู้ประเมิน 15 คน ค่าความเที่ยงตรงตามเนื้อหาต่ำสุดต้องเท่ากับ 0.49 จึงจะมีระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และสามารถนำมาใช้วัดได้

2. นำแบบทดสอบที่ได้หลังจากหาค่าความเที่ยงตรงตามเนื้อหาแล้ว ไปทดสอบก่อนใช้จริง (Try out) เพื่อหาความเที่ยงตรงของแบบสอบถาม (Reliability) กับกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย จำนวน 50 คน เพื่อนำผลมาตรวจให้คะแนนและทำการวิเคราะห์เป็นรายข้อ (Item analysis) เพื่อหาค่าอำนาจจำแนก (Discrimination power) ด้วยการทดสอบค่าที (t-test) คิดจาก 25% ของกลุ่มสูงและกลุ่มต่ำ เลือกเฉพาะข้อที่มีค่า t ตั้งแต่ 1.75 ขึ้นไป ซึ่งถือว่ามีอำนาจจำแนกสูง ข้อใดมีค่า t เท่ากับหรือต่ำกว่า 1.75 จะตัดทิ้งไป

2.1 แบบวัดพฤติกรรมเริ่มต้นด้วยตนเอง ตัดข้อคำถามออก 16 ข้อ เหลือข้อคำถาม 31 ข้อ

2.2 แบบวัดบุคลิกภาพเชิงรุก ตัดข้อคำถามออก 6 ข้อ เหลือข้อคำถาม 20 ข้อ

2.3 แบบวัดความมานะพยายาม ตัดข้อคำถามออก 0 ข้อ เหลือข้อคำถาม 10 ข้อ

2.4 แบบวัดการยึดมั่นต่อเป้าหมาย ตัดข้อคำถามออก 7 ข้อ เหลือข้อคำถาม 18 ข้อ

2.5 แบบวัดความริเริ่มด้วยตนเอง ใช้แบบวัด 12 ข้อ

3. นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแล้วมาคำนวณหาค่าความเชื่อมั่นด้วยการวัดความคงที่ภายใน (Internal Consistency) โดยวิธีการหาสัมประสิทธิ์อิซลฟาของครอนบาช (Cronbach's alpha coefficient) ที่ระดับนัยสำคัญ .05 (รัตนา ศิริพานิช, 2533, น.182-185) จะได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามดังตารางที่ 3.2

ตารางที่ 3.2
ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม

แบบวัด	จำนวนข้อคำถาม	ค่าความเชื่อมั่น
1. พฤติกรรมเริ่มต้นด้วยตนเอง	31	.89
2. บุคลิกภาพเชิงรุก	20	.87
3. ความมานะพยายาม	10	.86
4. การยึดมั่นต่อเป้าหมาย	18	.83
5. ความริเริ่มด้วยตนเอง	12	.73

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูล โดยการจัดส่งแบบสอบถาม โดยขออนุญาต และขอความร่วมมือจากฝ่ายทรัพยากรบุคคลหรือผู้จัดการฝ่ายขายของแต่ละบริษัท เพื่อส่งต่อไปกับพนักงานขายที่เป็นกลุ่มตัวอย่างของงานวิจัย และช่วยรวบรวมแบบสอบถามกลับคืนมาให้มากที่สุด ด้วยการชี้แจงว่า พนักงานไม่ต้องระบุชื่อ-นามสกุล สำหรับการตอบแบบสอบถาม และจะเสนอผลการวิจัยในภาพรวมซึ่งจะทำให้พนักงานมีความสบายใจในการตอบแบบสอบถามให้มากที่สุดเท่าที่จะตอบได้เพื่อประโยชน์ในการวิจัยครั้งนี้

การวิเคราะห์ข้อมูลและการใช้สถิติในการวิเคราะห์

การประมวลผลและวิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติเพื่อการวิจัยทางสังคมศาสตร์ (Statistical Package for the Social Science : SPSS for Windows) ดังนี้

ส่วนที่ 1 วิเคราะห์ข้อมูลส่วนบุคคลของกลุ่มตัวอย่าง โดยสถิติที่ใช้ คือ การหาค่าความถี่ (Frequency) และร้อยละ (Percent)

ส่วนที่ 2 วิเคราะห์ข้อมูลของตัวแปรที่ใช้ในการศึกษา ได้แก่ พฤติกรรมเริ่มต้นด้วยตนเอง บุคลิกภาพเชิงรุก ความมานะพยายาม การยึดมั่นต่อเป้าหมายกับความริเริ่มด้วยตนเอง สถิติที่ใช้ คือ ค่าเฉลี่ยเลขคณิต (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) และค่าที (t - test)

ส่วนที่ 3 การทดสอบสมมติฐาน ใช้ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เพียร์สัน (Pearson ' s Product Moment Correlation) และการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณแบบมีขั้นตอน (Stepwise Multiple Regression)

ตารางที่ 3.3

ค่าสถิติที่ใช้ในการทดสอบสมมติฐาน

สมมติฐานการวิจัย	สถิติที่ใช้
<u>สมมติฐานที่ 1</u> ปัจจัยส่วนบุคคลที่แตกต่างกันมีความริเริ่มด้วยตนเองแตกต่างกัน	
สมมติฐานย่อยที่ 1.1 เพศที่แตกต่างกันมีความริเริ่มด้วยตนเองไม่แตกต่างกัน	t-test
สมมติฐานย่อยที่ 1.2 อายุที่แตกต่างกันมีความริเริ่มด้วยตนเองแตกต่างกัน	One Way Anova
สมมติฐานย่อยที่ 1.3 สถานภาพสมรสที่แตกต่างกันมีความริเริ่มด้วยตนเองไม่แตกต่างกัน	One Way Anova
สมมติฐานย่อยที่ 1.4 ระดับการศึกษาที่แตกต่างกันมีความริเริ่มด้วยตนเองไม่แตกต่างกัน	One Way Anova
สมมติฐานย่อยที่ 1.5 อายุงานที่แตกต่างกันมีความริเริ่มด้วยตนเองแตกต่างกัน	One Way Anova
สมมติฐานย่อยที่ 1.6 ตำแหน่งงานที่แตกต่างกันมีความริเริ่มด้วยตนเองไม่แตกต่างกัน	One Way Anova
สมมติฐานย่อยที่ 1.7 ช่องทางจำหน่ายที่แตกต่างกันมีความริเริ่มด้วยตนเองไม่แตกต่างกัน	t-test

ตารางที่ 3.3 (ต่อ)

สมมติฐานการวิจัย	สถิติที่ใช้
สมมติฐานที่ 2 พฤติกรรมเริ่มต้นด้วยตนเองมีความสัมพันธ์ทางบวกกับความริเริ่มด้วยตนเอง	Pearson's Correlation
สมมติฐานที่ 3 บุคลิกภาพเชิงรุกมีความสัมพันธ์ทางบวกกับความริเริ่มด้วยตนเอง	Pearson's Correlation
สมมติฐานที่ 4 ความมานะพยายามมีความสัมพันธ์ทางบวกกับความริเริ่มด้วยตนเอง	Pearson's Correlation
สมมติฐานที่ 5 การยึดมั่นต่อเป้าหมายมีความสัมพันธ์ทางบวกกับความริเริ่มด้วยตนเอง	Pearson's Correlation
สมมติฐานที่ 6 พฤติกรรมเริ่มต้นด้วยตนเองมีความสัมพันธ์ทางบวกกับบุคลิกภาพเชิงรุก	Pearson's Correlation
สมมติฐานที่ 7 ความริเริ่มด้วยตนเองมีความสัมพันธ์ทางบวกกับบุคลิกภาพเชิงรุก	Pearson's Correlation
สมมติฐานที่ 8 ความมานะพยายามมีความสัมพันธ์ทางบวกกับบุคลิกภาพเชิงรุก	Pearson's Correlation
สมมติฐานที่ 9 การยึดมั่นต่อเป้าหมายมีความสัมพันธ์ทางบวกกับบุคลิกภาพเชิงรุก	Pearson's Correlation

การสร้างสมการทำนายความริเริ่มด้วยตนเอง โดยใช้องค์ประกอบของพฤติกรรมเริ่มต้นด้วยตนเอง บุคลิกภาพเชิงรุก ความมานะพยายาม การยึดมั่นต่อเป้าหมาย โดยการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณแบบมีขั้นตอน (Stepwise Multiple Regression)

การสร้างสมการทำนายบุคลิกภาพเชิงรุก โดยใช้องค์ประกอบของพฤติกรรมเริ่มต้นด้วยตนเอง ความริเริ่มด้วยตนเอง ความมานะพยายาม การยึดมั่นต่อเป้าหมาย โดยการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณแบบมีขั้นตอน (Stepwise Multiple Regression)